

ГРАД–БГ” ООД, 2014. – Т.33. История. – С. 43–46.

3. Коваленко Л., Іконников В., Руссьє В. Дім, де ми живемо... // Радянська освіта. – 24 лютого 1962. – № 16. – С. 2.

4. Ткаченко О., Лютворт Г., Новомінський А. Тут готують радянських учителів. З досвіду роботи Вінницького педагогічного інституту // Радянська освіта. – 17 листопада 1956. – № 47. – С. 3.

5. Студентські канікули // Радянська освіта. – 31 січня 1953. – № 5. – С. 1.

6. Яловий Ф., Петрик І. Після лекцій // Радянська освіта. – 23 травня 1959. – № 21. – С. 3.

7. Маланчук В. Берегти честь змолоду // Радянська освіта. – 7 вересня 1963. – № 71. – С. 2.

8. Подарунок одеським студентам // Радянська освіта. – 4 січня 1961. – № 1. – С. 2.

9. Ткаченко О. Одержимі // Радянська освіта. – 13 листопада 1963. – № 90. – С. 2.

10. Сліпкань З. Щирий друг // Радянська освіта. – 7 березня 1964. – № 20. – С. 4.

11. Прикмети весни // Радянська освіта. – 1 травня 1961. – № 34. – С. 4.

12. Хвиля Дніпровська б'є // Радянська освіта. – 1 травня 1961. – № 34. – С. 4.

References

1. Luk'yanenko O.V. Muzyka u literatura u ploshchyni dozvillya pedkolektyviv URSR chasiv destalinizatsiyi // Suchasna osvita i nauka v Ukraini: tradytsiyi ta innovatsiyi. Mater. XIII Vseukr. naukovoprakt. zaochnoyi konf. – Zaporizhzhya, 2012. – S. 108–111.

2. Luk'yanenko O.V. Dozvillya studenta povoyennoho pedinstytutu URSR // Materyaly za 10–a mezhunarodna nauchna praktichna konferentsiia, “B'deshchye izsledvanyya”. – Sofiia: “Bial HRAD–BH” OOD, 2014. – T.33. Istoriia. – S. 43–46.

3. Kovalenko L., Ikonnykov V., Russ'ye V. Dim, de my zhyvemo... // Radians'ka osvita. – 24 lyutoho 1962. – № 16. – S. 2.

4. Tkachenko O., Lyutvort H., Novomins'kyu A. Tut hotuyut' radyans'kykh uchyteliv. Z dosvidu roboty Vinnyts'koho pedahohichnoho instytutu // Radians'ka osvita. – 17 lystopada 1956. – № 47. – S. 3.

5. Student's'ki kanikuly // Radians'ka osvita. – 31 sichnya 1953. – № 5. – S. 1.

6. Yalovyv F., Petryk I. Pislya lektsiy // Radians'ka osvita. – 23 travnya 1959. – № 21. – S. 3.

7. Malanchuk V. Berehty chest' zmolodu // Radians'ka osvita. – 7 veresnya 1963. – № 71. – S. 2.

8. Podarunok odes'kym studentam // Radians'ka osvita. – 4 sichnya 1961. – № 1. – S. 2.

9. Tkachenko O. Oderzhymi // Radians'ka osvita. – 13 lystopada 1963. – № 90. – S. 2.

10. Slipkan' Z. Shchyryy druh // Radians'ka osvita. – 7 bereznya 1964. – № 20. – S. 4.

11. Prykmeti vesny // Radians'ka osvita. – 1 travnya 1961. – № 34. – S. 4.

12. Khvylya Dniprovs'ka b'ye // Radians'ka osvita. – 1 travnya 1961. – № 34. – S. 4.

Lukyanenko O. V., Ph.D. in History, Senior lecturer of cultural studies sub-department in V. G. Korolenko Poltava National Pedagogical University (Ukraine, Poltava), lukyanenko.ov@gmail.com

Entertaining leisure of pedagogical institutes' students of Ukrainian Soviet Socialist Republic during the “thaw” period

The article illustrates the evolution of the type of entertaining leisure of educators in Pedagogical Institute of USSR during the period of de-Stalinization (1953–1964). Application of content analysis method of educational media allowed following increasing opposition to Western influence on students free time; tracing the value needs of youth in organized entertaining leisure and opportunities of higher schools in providing young people with everything needed for a complete filling of their leisure time. The image of the “ideal entertaining leisure” of the future teacher reproduced on the basis of the best examples of entertainment coverage in the newspaper “Soviet education”. The estimation of the general trends in the solution of problems of students' leisure is covered in the article too.

Keywords: *Casual, students, entertaining leisure, higher pedagogical school, de-Stalinization.*

Лукьяненко А. В., кандидат исторических наук, старший преподаватель кафедры культурологии, Полтавский национальный педагогический университет им. В. Г. Короленко (Украина, Полтава), lukyanenko.ov@gmail.com

Развлекательный досуг студентов педагогических институтов СССР времён “оттепели”

Иллюстрируется эволюция развлекательного типа досуга педагогов пединститутов УССР периода десталинизации (1953–1964 гг.). Применение метода контент-анализа педагогической прессы позволило проследить наращивание противостояния западному влиянию на досуг студентов; отследить соотношение потребностей молодёжи в организованном развлекательном досуге и возможности вузов обеспечить молодёжь всем необходимым для полноценного заполнения вне рабочего времени. Воссоздан образ “идеального развлекательного досуга” будущего учителя на основе освещения лучших образцов развлечений в газете “Советское образование”. Произведена оценка общих тенденций по решению проблем досуга студента-педагога.

Ключевые слова: *повседневность, студенты, развлекательный досуг, высшая педагогическая школа, десталинизация.*

* * *

УДК930.8(477)

Федорова Т. М.

здобувач, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна, Черкаси), tanslav@i.ua

НАЦІОНАЛЬНІ ТА ДЕРЖАВНІ ІСТОРИКО–КУЛЬТУРНІ ЗАПОВІДНИКИ ЧЕРКАЩИНИ ЯК ЦЕНТРИ ТУРИСТИЧНОЇ СПРАВИ

Аналізується діяльність національних та державних історико–культурних заповідників Черкаської області як центрів розвитку туризму. Метою даної роботи є визначення ролі національних та державних історико–культурних заповідників Черкащини у розвитку вітчизняного туризму і популяризації історико–культурної спадщини.

Ключові слова: *історико–культурні заповідники, туризм, культурна спадщина України.*

Туризм є одним із видів дозвілля, у процесі якого відновлення працездатності поєднується з культурно–пізнавальною, духовно–етичною, розважальною діяльністю. У сучасному значенні туризм – це діяльність, пов'язана з масовим туристським рухом, що здійснюється з використанням природно–кліматичних та історико–культурних туристичних ресурсів, матеріально–технічної бази туризму та інших важливих факторів, які визначають рівень і якість обслуговування.

Метою даної роботи є визначення ролі національних та державних історико–культурних заповідників Черкащини у розвитку вітчизняного туризму та популяризації історико–культурної спадщини.

Національні та державні історико–культурні заповідники задовольняють різні потреби та мотиви людей, які їх відвідують. Саме культурні мотиви – бажання людини познайомитися з культурною спадщиною країни, до якої відносять історичні місця, музеї, картинні галереї, виставки, археологічні пам'ятки, народні ремесла, становлять значний інтерес сучасних мандрівників [1, с. 94].

Туризм в Україні став одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки та культури. Тому, для розбудови туристичної галузі, виникла необхідність постійно вдосконалювати правову базу, забезпечувати раціональне використання та збереження туристичних ресурсів, створювати ефективну систему туристичної діяльності.

Багатий історико-культурний потенціал Черкащини сприяє розвитку туристичної діяльності. На Черкащині діють 4 національні, 3 державні історико-культурні заповідники, 50 музеїв; на державному обліку перебуває 2098 пам'яток історії і культури, монументального мистецтва та архітектури.

З перших років утвореної незалежної України, у дев'яності роки XX століття, особливою увагою почали користуватися туристичні маршрути вихідного дня. Найбільш популярними були пішохідні та велосипедні маршрути історико-культурними та природничими пам'ятками Черкащини.

На початку нового тисячоліття в країні підвищилася увага до власної історії та пам'яток історико-культурної спадщини як з боку населення, так і з боку держави. Протягом декількох років на Черкащині діяла обласна програма розвитку туризму на 2002–2010 роки, відповідно якої основними туристичними об'єктами програми стали заповідники [2].

У 2004–2005 роках туристично-рекреаційний потенціал області було представлено на міжнародних та всеукраїнських виставково-ярмаркових заходах: всеукраїнській виставці-ярмарці сільського туризму “Українське село запрошує”, міжнародному туристичному салоні “Україна 2004”, міжнародній виставці “Україна – подорожі та туризм. UITT – 2005”, уперше в області був проведений прес-тур [3].

Враховуючи державне значення історико-культурної спадщини Черкаської області, Кабінетом Міністрів України було затверджено державну програму “Золота підкова Черкащини”, спрямовану на відродження та розвиток заповідної справи, передбачивши в ній, зокрема, заходи щодо створення нових туристичних маршрутів, розвитку ефективної туристичної інфраструктури [4].

Відомо, що залученню туристів значно сприяє виставкова діяльність. Саме тому досить значна увага приділяється заповідниками участі у всеукраїнських, міжнародних та обласних виставках. Так, значний інтерес відвідувачів викликали черкаські експозиції під час проведення VI Міжнародної асамблеї туристичного бізнесу та під час проведення заходів, присвячених 360-річчю битви під Корсунем у 2008 році. Декілька років поспіль (2004–2013) заповідники області беруть участь у Всеукраїнській виставковій акції “Барвіста Україна” (м. Київ, Національний комплекс “Експоцентр України”), Міжнародній туристичній виставці “Тур’євро. Закарпаття” (м. Ужгород), у Міжнародному туристичному салоні (м. Київ), під час проведення заходів з нагоди Міжнародного Дня туризму (м. Київ, Майдан Незалежності), під час звіту Черкаської області (м. Київ, м. Черкаси).

Для організованого залучення туристів заповідниками укладаються договори із туристичними фірмами та окремими підприємствами Києва, Харкова, Дніпропетровська, Черкас, Умані, Кіровограда, Кременчука, Полтави, Сміли, Світловодська, Олександрії та ін. Завдяки такій співпраці збільшується відвідування пам'яток історії і культури області як вітчизняними, так і закордонними туристами.

З метою залучення до музейної справи широких верств населення, Шевченківським національним заповідником (м. Канів) впроваджувалися нові форми

роботи: організовано та проведено етнографічний фестиваль “Канівський сувенір” та майстер-класи з гончарства та кераміки, вузлового в'язання, декоративного розпису, виготовлення ляльок-мотанок, іграшок із природних матеріалів.

Заповідник, як туристичний об'єкт, популяризується також завдяки налагодженій співпраці із закордонним українством: членами Фондації ім. І. Багряного (США) Олексієм Коновалом, Павлом Лимаренком, Орисею Трач, якими було проведено збір виданих за кордоном шевченківських матеріалів та видань і передано їх до фондів заповідника [5].

Поширенню зацікавленості туристів Корсунь-Шевченківським національним історико-культурним заповідником сприяють провідні телекомпанії України: “Інтер+”, “5 канал”, “1 Національний”, які проводили зйомки на його об'єктах [6].

Науковці національного заповідника “Батьківщина Тараса Шевченка” допомагають учителям навчальних закладів Звенигородщини у проведенні уроків етнографії, українознавства [7].

Сприяння розвитку туризму стала перемога Кам'янського державного історико-культурного заповідника у конкурсі “Сім чудес Черкащини” [8]. Заповідник є членом Співдружності Пушкінських музеїв Росії та зарубіжжя [9].

Унікальність екскурсій-мандрівок по державному історико-культурному заповіднику “Трахтемирів” полягає у тому, що вони поєднують елементи пізнавальних, розважальних та екстремальних [10].

Декілька років поспіль національний історико-культурний заповідник “Чигирин” надає допомогу молодіжним скаутським організаціям у проведенні таборів та вишколів на території закладу. Під час презентації заповідника у Національному культурному центрі України в Москві 23 листопада 2009 року було відображено історію козацького краю [11]. Кращі експонати закладу були представлені на Міжнародній виставці “Україна-Швеція: на перехрестях історії”, яка проходила в Українському музеї у м. Нью-Йорку (США) [12].

Державний історико-культурний заповідник “Трипільська культура” має власну аматорську кіностудію “Мальва”, фільми якої демонструють як на кінофестивалях, так і під час проведення екскурсій. Тут також організовується щорічний захід з відтворення трипільських жител “Трипільська толока” [13]. У липні 2010 року, за участю лорда Бертрама Косте (Великобританія) та представників 22 ЗМІ, науковцями заповідника було проведено археологічну експедицію на розкопках трипільських поселень [14].

З метою вивчення потреб туристів та поліпшення обслуговування з надання туристичних послуг, у 2009 році серед 82 представників різних категорій населення на Черкащині проведено обласний конкурс на кращу регіональну тематичну екскурсію та кращого екскурсовода [15]. Переможцем конкурсу став Корсунь-Шевченківський національний історико-культурний заповідник [16, с. 67].

Аналізуючи діяльність національних та державних історико-культурних заповідників Черкаської області як центрів туристичної справи, простежуємо чітку тенденцію розроблення та впровадження ними

інноваційних форм роботи з екскурсантами. Цими закладами проводяться маркетингово-аналітичні дослідження туристично-екскурсійних маршрутів та попиту на відвідування історико-культурних пам'яток. Заповідниками створено умови для ознайомлення населення з пам'ятками історії, архітектури, археології шляхом не лише організації екскурсійних подорожей та пересувних виставок, а й різноманітних культурно-масових заходів та свят.

Список використаних джерел

1. Квартальнов В. А. Туризм. – М., 2003. – 320 с.
2. Рішення Черкаської обласної ради від 04.12.2002 № 4–2 “Про програму розвитку туризму в області на 2002–2010 роки”.
3. Інформація сектору туризму управління культури і туризму Черкаської облдержадміністрації за 2005 рік // Матеріали управління культури і туризму облдержадміністрації № 02–18.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.05.2006 № 671 “Про затвердження Державної програми “Золота підкова Черкащини” на 2006–2009 роки”.
5. Звіт Шевченківського національного заповідника за 2010 рік // Матеріали управління культури і туризму Черкаської облдержадміністрації № 02–14.
6. Звіт Корсунь-Шевченківського національного історико-культурного заповідника за 2008 рік // Матеріали управління культури і туризму Черкаської облдержадміністрації № 02–09.
7. Звіт Національного заповідника “Батьківщина Тараса Шевченка” за 2008 рік // Матеріали управління культури і туризму Черкаської облдержадміністрації № 02–15.
8. 7 чудес Черкащини (за загальними підсумками голосування на сайті та в газетах). – <http://7chudes.ck.ua>
9. Звіт Кам'янського державного історико-культурного заповідника за 2008 рік // Матеріали управління культури і туризму Черкаської облдержадміністрації № 02–10.
10. Звіт державного історико-культурного заповідника “Трахтемирів” за 2010 рік // Матеріали управління культури і туризму Черкаської облдержадміністрації № 02–11.
11. Презентація Національного історико-культурного заповідника “Чигирин”. – 2009. – 23 листопада.
12. Виставки. – 2011. – 11 січня.
13. Матеріали управління культури і туризму Черкаської облдержадміністрації № 02–06.
14. Звіт про діяльність державного історико-культурного заповідника “Трипільська культура” за 2010 рік // Матеріали управління культури і туризму Черкаської облдержадміністрації № 02–12.
15. Наказ управління культури і туризму облдержадміністрації від 16.05.2009р. № 559/02 “Про проведення конкурсу “На кращу тематичну екскурсію та екскурсовода”.
16. За результатами текстових матеріалів регіональних екскурсій та прослуховувань під час виїзних засідань конкурсної комісії визнано переможцями конкурсу на кращу екскурсію та кращого екскурсовода і присуджено місця // Культура. Мистецтво. Туризм Черкащини. – Друк: “NovaGraphic”, 2010. – № 2. – 68 с.

References

1. Kvartalnov V. A. Turizm. – M., 2003. – 320s.
2. Rishennja Cherkas'koho oblasnoji rady vid 04.12.2002 № 4–2 “Pro programu rozvytku turizmu v oblasti na 2002–2010 roky”.
3. Informazija sektoru turizmu upravlinnja kul'tury i turizmu Cherkas'koho obl'derzhadministracijy za 2005 rik // Materialy upravlinnja kul'tury i turizmu Cherkas'koho obl'derzhadministracijy № 02–18.
4. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrajinjy vid 15.05.2006 № 671 “Pro zatverdzhennja Derzhavnoji programy “Zolota pidkova Cherkashhyny” na 2006–2009 roky”.
5. Zvit Shevchenkiv's'kogo nazional'nogo zapovidnyka za 2010 rik // Materialy upravlinnja kul'tury i turizmu Cherkas'koho obl'derzhadministracijy № 02–14.
6. Zvit Korsun'-Shevchenkiv's'kogo nazional'nogo istoryko-kul'turnogo zapovidnyka za 2008 rik // Materialy upravlinnja kul'tury i turizmu Cherkas'koho obl'derzhadministracijy № 02–09.
7. Zvit nazional'nogo zapovidnyka “Bat'kivshhyna Tarasa Shevchenka” za 2008rik // Materialy upravlinnja kul'tury i turizmu Cherkas'koho obl'derzhadministracijy № 02–15.

8. 7 chudes Cherkashhyny (za zagal'nymy pidsumkamy golosuvannja na sajti ta v gazetax). – <http://7chudes.ck.ua>

9. Zvit Kamjans'kogo derzhavnogo istoryko-kul'turnogo zapovidnyka za 2008 rik // Materialy upravlinnja kul'tury i turizmu Cherkas'koho obl'derzhadministracijy № 02–10.

10. Zvit derzhavnogo istoryko-kul'turnogo zapovidnyka “Traxtemyryv” za 2010 rik // Materialy upravlinnja kul'tury i turizmu Cherkas'koho obl'derzhadministracijy № 02–11.

11. Prezentacija nazional'nogo istoryko-kul'turnogo zapovidnyka “Chygyryn”. – 2009. – 23 lystopada.

12. Vystavky. – 2011. – 11 sichnja.

13. Materialy upravlinnja kul'tury i turizmu Cherkas'koho obl'derzhadministracijy № 02–06.

14. Zvit pro dijalnist' derzhavnogo istoryko-kul'turnogo zapovidnyka “Trypil's'ka kul'tura” za 2010 rik // Materialy upravlinnja kul'tury i turizmu Cherkas'koho obl'derzhadministracijy № 02–12.

15. Nakaz upravlinnja kul'tury i turizmu obl'derzhadministracijy vid 16.05.2009r. № 559/02 “Pro provedennja konkursu “Na krashhu tematychnu ekskursiju ta ekskursovoda”.

16. Za rezul'tatamy tekstovykh materialiv regional'nykh ekskursij ta prosluxovuvan' pid chas vyjiznykh zasidan' konkursnoji komisiji vyznano peremozhczamy konkursu na krashhu ekskursiju ta krashhogo ekskursivoda i prysudzheno miszja/Kul'tura. Mystectvo. Tyryzm Cherkashhyny.– Druk: “Nova Graphic”, 2010.– № 2.–68s.

Fedorova T. N., the applicant Kyiv national University of culture and arts (Ukraine, Cherkasy), tanslav@i.ua

National and state historical and cultural reserves of Ukraine as centers of tourist business

The article examines the activities of the national and state historical and cultural reserves, Cherkasy region as centres of tourism development. The aim of this work is to define the roles of national and state historical and cultural reserves the Cherkasy oblast in the development of domestic tourism and promotion of historical and cultural heritage.

Keywords: historical and cultural reserves, tourism, cultural heritage of Ukraine.

Федорова Т. Н., соискатель, Киевский национальный университет культуры и искусств (Украина, Черкассы), tanslav@i.ua

Национальные и государственные историко-культурные заповедники Черкащины как центры туристического дела

Анализируется деятельность национальных и государственных историко-культурных заповедников Черкасской области как центров развития туризма. Целью данной работы является определение роли национальных и государственных историко-культурных заповедников Черкащины в развитии отечественного туризма и популяризации историко-культурного наследия.

Ключевые слова: историко-культурные заповедники, туризм, культурное наследие Украины.

* * *

УДК 94

Дорошенко В. С.

доктор економіки, кандидат історичних наук,
Українська академія наук
(Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

ЗДОРОВЬЕ НАЦИИ – ПРИОРИТЕТ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ

Речь идет о некоторых аспектах сохранения здоровья человека, обеспечения его экологической безопасности.

Ключевые слова: здравоохранение, семейная медицина, экологическая политика, чистая природа, социальный прогресс.

(стаття друкується мовою оригіналу)

Тема данной статьи рассматривается в работах таких авторов как М. В. Галан, В. П. Меркотан, М. А. Павловский, Л. С. Тупчиенко, Ю. Ж. Шайгородский и других. Однако ее важность и актуальность обуславливает необходимость разработки проблемы сохранения здоровья нации, как важнейшего приоритета государственной политики, особенно с